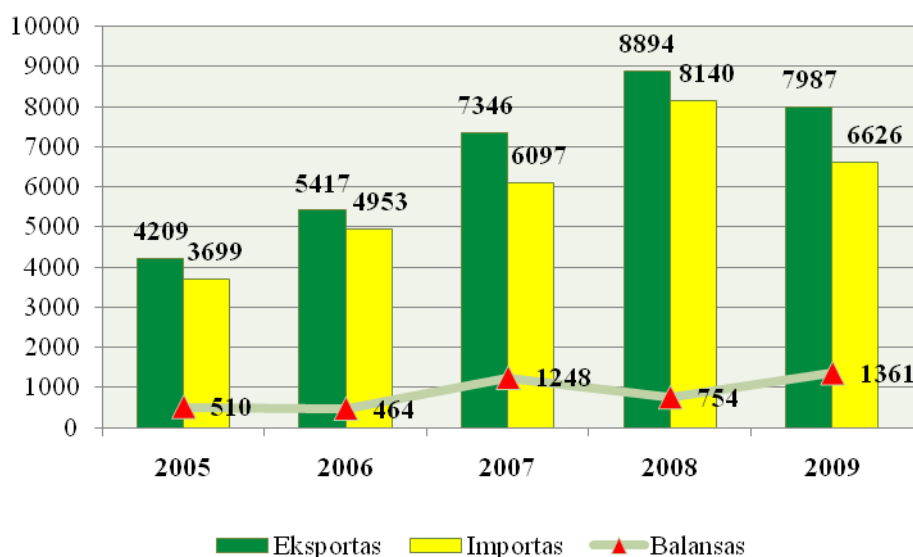

INFORMACIJA
APIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2008–2012 METŲ PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ 2009 METŲ REZULTATUS

(Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų veiklos strategijos nuostatų
įgyvendinimo priemonių XIV skyrius „Lietuvos kaimo plėtra“)

Statistikos departamento išankstiniais duomenimis tik žemės ūkyje 2009 m. fiksuotas bendrosios pridėtinės vertės augimas (2 proc.). Ekonominės krizės sąlygomis žemės ūkio sektorius išliko stabiliausias.

Žemės ūkio ir maisto produktai sudaro vis didesnę dalį visos Lietuvos užsienio prekybos (2008 m. žemės ūkio ir maisto produktų eksportas sudarė 15 proc., 2009 m. – beveik 20 proc. viso eksporto). Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų užsienio prekybos balansas išliko teigiamas ir nuo 0,75 mlrd. Lt 2008 m. padidėjo iki 1,36 mlrd. Lt 2009 m.

Žemės ūkio ir maisto produktų užsienio prekybos pokyčiai (mln. Lt)

Šaltinis – Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 m. veiklos strategijos XIV skyriaus „Lietuvos kaimo plėtra“ priemones didelis dėmesys buvo skiriamas tam, kad būtų sudarytos kuo didesnės galimybės pasinaudoti ES parama. Atlikti Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos (toliau – Programa) pakeitimai, padidinant paramos intensyvumą, išplėstos paramos gavimo galimybės, supaprastinti paramos teikimo reikalavimai, administravimo procedūros, panaikinti kai kurie pareiškėjams taikomi kiti reikalavimai ir kriterijai, pagal daugelį priemonių pradėta nuolat rinkti paraiškas.

Dėl šių pakeitimų padidėjo paramos sklaida, ja galėjo pasinaudoti smulkūs ir vidutiniai ūkiai. Padidėjo investicijos į žemės ūkį ir kaimo vietas. Investicinėms žemės, maisto ūkio ir miškų sektoriaus priemonėms įgyvendinti per 2009 m. išmokėta 718,4 mln. Lt Programos lėšų pagal 5,8 tūkst. paraiškų, arba 6,6 karto daugiau negu 2008 m. Pagal supaprastintąsias Programos 6 priemonių įgyvendinimo taisykles, skirtas projektams, kuriems prašoma paramos suma yra ne didesnė kaip 150

tūkst. Lt, paramos sklaida, palyginti su 2008 m., padidėjo daugiau kaip 3 kartus – pasirašytos 3 089 paramos sutartys už 277 mln. Lt, išmokėta 190 mln. Lt.

Buvo išplėstas alternatyviųjų verslų, kuriems steigti ir plėtoti galima kreiptis paramos pagal Programos investicines priemones, sąrašas, alternatyvaus verslo skatinimo priemonėms įgyvendinti išmokėta 661,7 mln. Lt pagal 194 paraiškas (2008 m. ši parama nebuvo teikiama).

Ūkininkams dėl vienu ar kitu priežasčių negavus arba negaunant paskolos iš kredito įstaigų, sukurtas naujas paskolų teikimo modelis – įsteigtas Paskolų fondas. Pirmajame veiklos etape aštuoniems Lietuvos komerciniams bankams paskirstyta 100 mln. Lt tikslinių paskolų. Paskolos teikiamos pagal dvi Programos priemones, iki gruodžio 31 d. gautos 142 paraiškos, kuriose prašoma paskolų suma – 39,7 mln. Lt.

Žemdirbių pajamoms palaikyti 2009 m. iš valstybės biudžeto papildomoms nacionalinėms tiesioginėms išmokoms už pieną skirta 121 mln. Lt, už gyvulius ir pasėlius – 243 mln. Lt. Už 2009 metus iš ES ir Lietuvos biudžeto tiesioginėmis išmokomis iš viso bus išmokėta 1,12 mlrd. Lt (41 mln. Lt daugiau, negu už 2008 metus), šią paramą gaus daugiau kaip 170 tūkst. žemdirbių. Įvairiuose ES ir dvišalio lygmens posėdžiuose ir susitikimuose buvo siekiama argumentuotai įrodyti, kad būtina suvienodinti tiesioginę paramą visose ES valstybėse. Europos Komisija ir dauguma ES valstybių narių vis dažniau ėmė svarstyti tiesioginės paramos suvienodinimo galimybes ir jos projektinius modelius.

Formuojant Lietuvos kaimo ateities viziją parengta Žalioji knyga „Lietuvos kaimo ateitis“, kurioje pateikiami klausimai paskatins visus Lietuvos piliečius aktyviai dalyvauti viešosiose diskusijose dėl žemės ūkio ir kaimo politikos.

Siekiami sudaryti palankias teises, ekonomines ir organizacines prielaidas kooperacijai plėtoti, efektyviai naudojant ES struktūrinių fondų lėšas. Priimtas sprendimas pagal Europos ekonomikos atgaivinimo planą didžiąją dalį ES lėšų, skirtų „naujesiems iššūkiams“ įveikti, paskirti pieno sektoriui restruktūrizuoti. Viena iš restruktūrizavimo priemonių numatyta kooperatinių pieno perdirbimo įmonių steigimo rėmimas (50,8 mln. Lt). Lietuvos ūkininkai buvo supažindinti su Vokietijoje esančių kooperatyvų teikiama nauda, jų struktūromis, veiklos organizavimu, kooperatyvų veiklos reglamentavimu.

Kad vartotojai būtų aprūpinti geros kokybės ir sveikais maisto produktais, sugriežtinta superkamo pieno kokybės kontrolė, numatyta didesnė pieno gamintojų ir perdirbėjų atsakomybė naujoje Pieno supirkimo taisyklių redakcijoje, įteisintas nacionalinio ekologiško žemės ūkio ir maisto produkto ženklo naudojimas.

Skatinant konkurenciją ir siekiant, kad kokybiški natūralūs produktai greičiau pasiektų vartotoją, remiamas alternatyvių prekybos žemės ūkio ir maisto produktais vietų kūrimas, ūkininkai aktyvinami realizuoti žemės ūkio ir kitus maisto produktus tiesiogiai iš ūkio. Vis daugiau ūkininkų (apie 100) nuolat prekiauja ūkininkų turguose ar kitose specialiose prekyvietėse. 20 turgelių veikia Vilniuje, 10 – Kaune, ūkininkų turgeliai veikia Kėdainiuose, Panevėžyje ir Šiauliuose.

Buvo parengta Eksporto strategijos 2009–2013 metams žemės ūkio ir maisto produktų eksporto skatinimo priemonių dalis, organizuotas Lietuvos žemės ūkio ir maisto pramonės įmonių dalyvavimas septyniose tarptautinėse specializuotose parodose, pradėta įgyvendinti Spiritinių gėrimų su geografine nuoroda ir tradiciniu apibūdinimu žinomumo didinimo ir pardavimų skatinimo programa, kurios trukmė – 3 metai, bendras šios programos biudžetas 2,34 mln. eurų.

Žemdirbių ir kaimo gyventojų švietimui, lavinimui, konsultavimui ir moksliniams tyrimams, numatytos valstybės pagalbos priemonės, kuriomis užtikrinama žemdirbiams ir kaimo gyventojams kvalifikuota bendrojo pobūdžio ir specializuota konsultacinė pagalba ūkininkavimo ir alternatyviosios veiklos klausimais, ugdoma aktyvi, žinioms imli kaimo visuomenė, naujausių mokslinių tyrimų rezultatai panaudojami pažangioms technologijoms diegti, aktualiems ekonominio ir socialinio pobūdžio sprendimams priimti.

Skatinamas žemės konsolidacijos procesas, į jį įtraukiant ir valstybinės žemės bei ne valstybinės reikšmės miškų plotus. Šios nuostatos numatytos Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekte, kuris jau apsvarstytas Seime. Taip pat siekiama supaprastinti ir pagreitinti žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties, žemės naudojimo būdo ir pobūdžio keitimo procedūras, numatančias mažinti biurokratinius formalumus, kas turės įtakos verslumui ir investicijų skatinimui.

Pradėta apskričių viršininkų administracijų reforma žemės tvarkymo sistemoje. Siekiant optimizuoti veikiančią žemės tvarkymo administravimo struktūrą ir išvengti funkcijų dubliavimo, taupant valstybės biudžeto lėšas, apskričių viršininkų administracijų Žemės tvarkymo departamentuose ir šių departamentų teritoriniuose žemėtvarkos skyriuose dirbančių žemėtvarkos specialistų skaičius per 2009 m. nuo 1583 sumažintas iki 943 etatų. Seimui pateikti 7 įstatymų pakeitimų projektai, įtvirtinantys apskričių viršininkų administracijų vykdomų žemės tvarkymo ir administravimo funkcijų perskirstymą tarp institucijų.

Optimizuojamas Žemės ūkio ministerijos ir jos valdymo srities įstaigų valdymo modelis. Atlikta verslą kaime ir visą maisto grandinę kontroliuojančių įstaigų funkcijų peržiūra, išnagrinėtos ministerijos ir jos valdymo srities gyvulininkystės, augalininkystės ir žuvininkystės įstaigų ir organizacijų bei Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos su kontrole susijusios funkcijos, parengti atitinkamų įstatymų pakeitimų projektai ir priimti kiti teisės aktai.